

Återfallsskador, hur vanliga är de och vilka drabbas?

Författare:

Fredrik Röding, Institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap, Jack Lysholm, Institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap, Marie Lindkvist Institutionen för epidemiologi och global hälsa, Ulrica Bergström Institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap samtliga Umeå Universitet

Introduktion

Återfallsskadors belastning på sjukvården är oklar. Syftet med denna studie är att undersöka hur stor del av alla skador som handläggs på en akutmottagning som utgörs av återfallsskador. Därutöver att undersöka om det finns några faktorer kring den initiala skadan som predikterar för en allvarlig återfallsskada. Det övergripande syftet är att skapa ett kunskapsunderlag, som kan göra det möjligt att förebygga vissa återfallsskador.

Metod

Vi har utfört en retrospektiv registerstudie med data från Umeå skadedatabas rörande alla skador som krävt akut sjukvård under åren 1999-2012, i åldrar från 20 år och äldre. Genom att gruppera dessa i icke-återfallsskadade och återfallsskadade kunde vi göra jämförelser utifrån kön, ålder, skadetyper och allvarlighetsgrad. En återfallsskada definieras som en skada som uppkommit 5 år efter den initiala skadan. För att beräkna risk för återfallsskada har Cox regressionsanalys använts och för att bedöma risken för upprepade återfall Poissons regressionsanalys.

Resultat

37 % av alla skador utgörs av återfallsskador. Återfallsskador ses framförallt hos yngre män och bland äldre kvinnor. I åldern 20-24 år är män 2,4 gånger mer benägna att ådra sig återfallsskador än kvinnor. Återfallsskadade blir oftare föremål för inneliggande vård och ansvarar för 46 % av alla vård dagar p.g.a. skada. Fraktur och distorsion är skadetyper hos bägge könen som oftare än andra skador föregår en allvarlig skada förutom fraktur hos äldre kvinnor. Sårskada är en skadetyper som både hos yngre och äldre i mindre grad föregår allvarlig skada. Förgiftning är en skada som ofta är återkommande hos samma individer.

Konklusion

Återfallsskador är vanligt. Ålder och kön är faktorer som påverkar återfallsskadefrekvensen i stor utsträckning och där unga män och äldre kvinnor är särskilt drabbade. Fraktur är skadetyper som oftare än andra skador föregår en framtida allvarlig skada förutom hos äldre kvinnor. Man bör överväga att rikta skadeprevention

mot unga män och äldre kvinnor. Förgiftning är en skada som i hög utsträckning drabbar samma individer varför dessa är i särskilt behov av riktade insatser.